

Sămănătorul

Redactor responsabil:
Dr. Enea Popa

Redacția: Piața Regele Ferdinand 55
Administrația: Piața Regele Ferdinand 56

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 5, 15 și 25 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg 120 Lei
Pe jumătate an 60 Lei
Pe trei luni 30 Lei

In preajma alegerilor

Suntem datorii cetățenilor noștri, alegători din orașe și sate, cu câteva sincere consfățiri și îndrumări.

Căci e vorba de aplicarea, acum întâia oară, a unei legi nouă: Legea administrativă pentru conducerea județelor și a comunelor prin oameni, aleși cu vot obștesc, — întins de astă dată nu numai la bărbați în vârstă, ci și la un număr însemnat de femei.

Din largirea și folosirea acestui drept să o știm însă cu toții, că urmează și însemnate datorințe și grele răspunderi.

Vorba ceea: „Cum îți așterni, așa dormi!

Deci bine să ne deschidem ochii pe cine alegem cu votul nostru și la județ, lângă prefect, și la orașe și la sate: primari, subprimari, casieri, notari și consilieri.

Acestora doară li-se încredințează chiar prin alegerea noastră toată grija și chivernisirea trebilor județene și comunale de avere, de siguranță, de bună gospodărie, din cari să răsară spor și înflorire, iară un scădere, neorânduială și rușine!

Guvernul de azi al țării noastre, eșit din popor și prin popor, vrea să și conducă cu poporul, care susține țara.

Fiind apoi vorba tocmai de susținătorii țării, să nu uităm niciodată, că la sarcini suntem toți: Români, Unguri, Sași și alții, pe cum ne-a așezat aci Dumnezeu și întâmplările istoriei de mii de ani, fiecare după numărul și puterea ce le avem; deci în aceeași măsură e cu dreptate să fim părtași și la drepturile cetățenești.

Din înțelesul bun al tuturor sigur izvorește liniște și progres.

Politica, ce-și are rostul ei în parlamentele țărilor, arătând toate curentele de idei sănătoase din o țară, la gospodăria mai mărunță din județ și comună să se retragă și să lase locul celor mai buni îndrumători în munca și crufarea de toată ziua. Asta e viața comunelor.

Și în înțelesul acesta dorește desfășurarea alegerilor și guvernul nostru și organizația noastră națională din județ. De aceea în bună înțelegere și cu poporul sășesc și unguresc s'a compus o listă, pe care o credem cea mai bună, purtând pe ea 22 candidați de consilieri județeni Români, 12 Unguri și 2 Sași. Numărul nostru mai mare de membri e o reparare a trecutului, făcută prin comună învoială.

La alegerile din 5 Februarie vom merge deci mână în mână, până la unul, pentru izbânda acestei frățești înțelegeri, care ne promite pașnica conviețuire spre binele din viitor al județului nostru.

Tot astfel de potrivite și înțelepte înțelegeri le credem de comandat și ori unde la sate, făcându-se din vreme,

ca cu 8 zile înainte de alegerile comunale din 9 Februarie și următoarele, listele să fie prezentate judecătorilor, conducătorilor de alegeri.

La satele noastre se vor face în tot locul câte 4 liste de recandidare, una pentru primar, una pentru subprimar, una pentru casier, iar cea din urmă pentru consilieri. Fiecare listă o sub-scriu ca propunători 15 alegători din comună, cari i-și fac iscăliturile în fața notarului, carele adeverește aceasta. Tot la notarul cuprind în declarație cei 15 inși și numele a doi-trei dintre dânșii, cari vor prezenta listele judecătorului, ca să nu meargă toți 15. Tot aceiași 15 inși iscălesc toate 4 listele.

Să se mai știe, că nici un candi-

dat de pe o listă din astea 4 nu mai poate fi și pe alta din ele. Deci cine e candidat de primar nu poate fi și de consilier și așa mai departe.

Lista, pe care votează la județ prietini foii noastre poartă în frunte semnul **O** (adecă cercul, sau roata).

Listele la sate capătă semnul, ce și-l aleg prin bunăînțelegere, numai să fie deosebit de al altora.

S'a mai pus și o listă de liberali cu semnul **I** (băta), adecă se vede tot gândul de bătași, cu care știm câtă rușine s'a făcut poporului și țării noastre, iubitoare de pace, iar nu de bătaie!

Cu Dumnezeu înainte pentru dreptatea și pacea tuturor.

Răspunderea

De mult rău a avut parte poporul nostru. La grele jertfe a fost chemat și ar fi putut aștepta, ca soarta Românilor să se îmbunătățească odată ce a ajuns stăpân în țara lui. Altfel s'a întâmplat. Căpcauni vicleni i s'au pus în cale și vreme de zece ani au gospodărit în fruntea țării, împotriva voinței-poporului.

Nedreptățile și fărădelegile s'au înmulțit pe vremea lor în așa măsură, că nimeni nu i-a mai putut răbda, nici pe liberali, nici pe averescani. Dânșii nu se puteau lupta în contra poporului decât cu alegeri silnice și voturi furate. Gospodăria statului nu au putut-o conduce în alt chip decât pe grea datorie.

A venit și ziua scăpării, împlinindu-se dorința țării întregi de-a avea în fruntea țării un guvern Maniu. Abia dacă s'a împlinit un an și mai bine dela venirea oamenilor noștri la putere și țara-nul nostru a început să simtă ușurare. Ori-ce ar zice dușmanii noștri, adevărul rămâne adevăr. Azi poate trăi și săracul o leacă mai bine decât în trecut. Vitele și le poate vinde pe preț bun. Lucrul de mână i se plătește cu mult mai bine și la bucate încă ajunge mai pe eften decât în trecut.

Cu toate aceste ușurări, — este adevărat că viața este grea. Trebuie să se întrebe însă fiecare, că în a cui parte cade răspunderea? Cine este vinovat, că statul român a ajuns în datorie de peste 20 miliarde de Lei? A cui răutate a fost, că România într'o

bună vreme s'a văzut fără prietini și fără ajutor în afară?

De când stăpânește în țară un guvern național-țărănesc s'a făcut marele împrumut cu streinătatea, s'a încheiat acordul de pace cu Rusia și chiar numai în zilele trecut am dobândit câștig în fața lumii în chestia cunoscută a optanților. Se știe că optanții sunt magnații unguri, cari cereau să li se plătească pământurile expropriate în valoare aur. Acum s'a pus rânduială — la conferința dela Haga — și cu dânșii, arătându-se că România are dreptate. Toate acestea prin vrednicia oamenilor cari conduc azi țara.

Dar cine nu-și aduce aminte cât de tulburate erau stările în-lăuntrul țării, înainte de venirea guvernului Maniu. Odată cu schimbarea, a venit și îndreptarea. S'a șters cenzura, s'a dat tuturor deplină libertate și s'au făcut cele mai cinstite alegeri. Rosturile țării trebuind așezate din nou — au trebuit schimbate relele orânduiri din trecut prin alegeri noi atât la județ cât și pe comune. Cumințenia poporului nostru este chemată să aleagă.

Cunoașteți de bună seamă cu toții pilda moșneagului și a copilului, cari s'au întâlnit în dreptul vieții. Moșneagul văzuse toate relele din lume, — copilul încă nu știa nimica din ce-l așteaptă. Stând de vorbă laolaltă, iacă trece un bărbat pe câmp în bătaia soarelui, petrecut de umbra lui. Atunci moșneagul îl întreabă pe copil, că dacă va ajunge în viață de cine se va ținea oare; de bărbatul care

umblă în plină lumină, sau de umbra potrivnică acestuia. Neștiind ce să răspundă copilul, moșneagul l'a dus mai aproape și atunci s'a înțeles că umbra era numai năluca întunerecului și că adevărata povăță este să se țină de bărbatul drept, care umblă în lumina soarelui.

Așa și liberalii acuma. Pe ascuns și pe nevăzute vreau să îndemne pe oameni, ca să urmeze calea umbrii. Năsocesc fel de fel de minciuni, ca să îmbete lumea în fața alegerilor, îndemnând — prin câțiva oameni plătiți — mulțimea să le urmeze umbra lor de întunerec.

Nu ne vom lăsa amețiți. Știm că întreaga răspundere ce o suferim azi a rămas pe urma lor a liberalilor. Omului drept nu-i trebuie umbră, ci lumină dreaptă. Poporul nostru întreg va urma steagul limpede și curat al partidului național-țărănesc și se va feri de cârpa ciocilor liberali. Cu încredere neclintită să stăm lângă conducătorii noștri, să-i ajutăm cu încrederea noastră să ducă soarta țării spre bine și înaintare.

Alegerile județene

În ziua de 5 Februarie a. c. vor avea loc alegerile județene.

În județul nostru s'au depus două liste pentru aceste alegeri. Una este lista partidului național-țărănesc, iar a doua este lista partidului liberal. Lista partidului național-țărănesc poartă semnul **O** roata, iar lista liberală poartă vechiul semn al liberalilor.

Organizația județeană a partidului național-țărănesc a ținut seamă de faptul, că în județul nostru aproape jumătate populația este minoritară și din această pricină, s'a înțeles cu minoritarii (Unguri și Sași) împărțind cele 36 locuri de consilieri în așa fel, ca fiecare națiune să fie pe deplin mulțumită.

În vederea alegerilor județene liberalii umblă pe sate cu limba scoasă, încercând să ademenească poporul să voteze pe lista liberală. În scrisorile răspândite pe sate, în vorbirile rostite și în întreaga propagandă lor, liberalii se folosesc de cele mai rele și mai necinstite apucături, răspândind fel de fel de neadevăruri despre partidul național-țărănesc. Liberalii știu prea bine că sătenii noștri — deși trebuie să sufere încă foarte mult sub povara greutăților de tot felul — au rămas credincioși partidului național-țărănesc și tot dela acest partid așteaptă o îndreptare a stărilor rele din țară, o ușurare a poverilor multe și grele cari apasă încă pe umerii lor.

Minciuna a fost arma de luptă a liberalilor în trecut și tot minciuna este și azi arma de luptă a acestei tovarășii politice care se cheamă partidul liberal. Dar minciuna nu mai prinde azi în mijlocul poporului nostru dela sate, căci zece ani de lupte, zece ani de frământări și apăsări cumplite au deșteptat poporul nostru dela sate. Oamenii și-au deschis ochii și știu foarte bine ce au făcut liberalii și averescanii pentru țară.

Este foarte adevărat, că și azi trăim încă vremuri foarte grele, poate chiar mai grele decât în trecut, dar vina că și azi stăm așa de rău nu este a partidului național-țărănesc, ci toată vina cade în sarcina liberalilor și a averescanilor, căci aceste două partide au cârmuit țara timp de zece ani, aceste partide au cheltuit și prădat avutul țării fără nici o socoteală, aceste partide au aruncat biata țară românească în cele mai grele datorii, aceste partide au dezlănțuit asupra bietului popor cele mai cumplite apăsări. Rădoarele cărmuirilor liberale și averescane se văd abia azi, când partidul național-țărănesc este silit să îndrepte tot ce-au stricat liberalii și averescanii în cei zece ani dela unire, încoace. Rădoarele nefericitelor cărmuiri liberale și averescane se simt abia azi, când țara trebuie să plătească multele miliarde de datorii făcute de liberalii și averescanii în țară și în străinătate. Urmările nenorocitelor cărmuiri liberale și averescane se văd abia acum, când partidul național-țărănesc trebuie să clădească din nou gospodăria țării prădată și ruinată așa de îngrozitor de liberalii și averescanii.

Poporul cunoaște stărea nespuse de grea în care au lăsat liberalii țara la plecarea lor dela cârmă și poporul știe prea bine, că o gospodărie, codusă ani de zile în chipul cel mai rău, nu se poate îndrepta în 14 luni de zile. De un lucru trebuie să ne dăm, însă, seamă. Dacă este adevărat, că viața este azi mai grea decât în trecut, apoi nu este mai puțin adevărat că viața ar fi cu mult, cu foarte mult mai grea, dacă la cârma țării ar fi rămas și pe mai departe liberalii sau averescanii. Dările azi ar fi cu mult mai mari, scumpetea ar fi cu mult mai mare, apăsarea țărănimei, mai ales a țărănimei, ar fi din cale afară de mare, căci doară e lucru știut că liberalii și averescanii sunt cei mai mari dușmani ai țărănimei.

Liberalii sunt dușmanii țărănimei, pe care ar vrea s'o fie tot în stare de robie pentru a o putea stăpâni mai ușor. Aceasta s'a văzut bine în tot timpul cărmuirilor liberale și s'a putut vedea și mai lunile trecute, când liberalii au pornit o luptă mare împotriva guvernului Maniu, din motivul că acesta a pregătit o lege pentru întemeierea unei bănci mari, care să vie în ajutorul plugărimii cu bani împrumutați cu camătă mai omenească decât cea plătită azi băncilor liberale. Liberalii și averescanii luptă pe toată linia împotriva tuturor legilor întocmite de guvernul Maniu pentru ușurarea și îmbunătățirea soartei plugarilor. Este lucru știut că liberalii și averescanii au o părere foarte rea despre plugărimie. Ei spun mereu, că nu este bine să se deie țărănului nici un fel de drept, căci țărănii nu se știu conduce ei de capul lor, nu știu munci, sunt niște bolșevici primejdioși pentru ordinea din țară. Numai în timpul alegerilor alegă liberalii și averescanii să ceară voturile sătenilor, încolo ei sunt de părerea că toată țara ar trebui cârmuită cu puterea, cetățenii trebuie

să joace după cum comandă cutare sau cutare puternic al zilei din București. Liberalii și averescanii n'au vrut să recunoască nici chiar noua lege administrativă, pe baza căreia se fac alegerile cari se încep în ziua de 5 Februarie. Când această lege s'a adus în Parlament, liberalii și averescanii au părăsit Parlamentul și au dat de știre prin foile lor, că ei nu pot lua parte la votarea unei legi care dă prea mari drepturi provinciilor, județelor, orașelor și satelor. Și au mai dat de știre, că ei nu vor respecta această lege, ci vor aduce o lege nouă, care va întocmi lucrurile în așa fel, ca în întregă țară să se întâmple numai ceea ce vor vrea domniile din București.

Iată, iubii cetitori, numai câteva din isprăvile din trecut ale liberalilor și averescanilor și numai câteva din gândurile și planurile pentru viitor ale acestor partide cari au adus atâta rău pe capul nostru.

A mai ajuta aceste partide să ajungă a conduce gospodăria țării și a județelor, ar însemna să lucrăm cu bună știre la nenorocirea noastră, căci o mare nenorocire ar fi pe capul nostru să mai ajungem în curând sub cărmuiri liberale sau averescane.

Tot gândul nostru curat trebuie să se îndrepte într'acolo, ca să ajutăm rămânerea pentru cât mai multă vreme la cârma țării a partidului național-țărănesc, căci singur acest partid poate scoate țara din greutățile și necazurile în cari au înfundat-o liberalii și averescanii.

Chiar deaceia, datoria noastră este, ca la alegerile din 5 Februarie să votăm cu toții pe lista partidului național-țărănesc cu semnul roata.

Mai jos dăm secțiile de votare, din jurul Reghinului, pentru alegerile județene din 5 Februarie a. c.:

Batoș. Votează comunele: *Batoș, Uila, Goreni, Dedrad, Lunca și Logig.*

Brâncovenesti. Votează comunele: *Brâncovenesti, Idicel, Lueriu, Râpa de sus și de jos, Deleni, Sacal, Suseni, Mureș-mort și Porcești.*

Breaza. Votează comunele: *Breaza, Filpișul mare și mic, Sântu, Voivodeni, Toldal, Farăgău, Ercea, Onuca, Poarta, Tonciu, Bala, Milășel.*

Deda. Votează comunele: *Deda, Maiorești, Lunca-Bradului, Răstolița, Dumbrava, Petriș.*

Gurghiu. Votează comunele: *Gurghiu, Jabenita, Adrian, Solovăstru, Șerbeni, Căcuciu, Sânmihaiu, Comori, Glăjărie, Cașva.*

Ibănești. Votează comunele: *Ibănești, Hodac, Orșova.*

Petelea. Votează comunele: *Petelea, Apalină, Nadășa, Habic, Beica de sus și de jos, Teleac, Petrilaca, Iara și Periş.*

Reghin. Votează comunele: *Reghin, Iernuțeni, Idiciul de sus și de jos.*

Rușii-munți. Votează comunele: *Rușii-munți, Morăreni, Filea, Aluniș. Chiherele și Urisiele votează la Eremitul.*

Școala primară de stat din Adrian

A treia zi de Crăciun am avut prilej să vizităm comuna Adrian, o comună mică și săracă din apropierea orașului nostru.

În această mică și săracă comună am putut constata și verifica, din nou, cât de nenorocită și nesocotită a fost

politica școlară a dlui Dr. C. Anghelulescu, fostul ministru al școalelor în guvernul liberal.

Se știe că dl Dr. Anghelulescu dăduse, pe vremea când era ministru poruncă asupra în toate părțile țării, ca fiecare comună să-și clădească o școală frumoasă, un palat strălucitor în care copiii sătenilor să învețe carte.

Dl Dr. Anghelulescu a poruncit de-acolo din București, iar agenții electorali ai ministrului liberal au cutierat comunele, îndemnând și chiar silind pe bieții sătenii să înceapă clădirea școalelor după poftele dlui ministru, făgăduind peste tot locul cele mai bogate ajutoare în bani. Bieții săteni au dat crezare făgăduielor agenților liberali (mai ales că între aceștia erau și învățători) și au crezut, că din truda lor și din ajutoarele făgăduite vor putea ajunge să aibă o școală frumoasă. Sătenii s'au apucat de lucru. Au jertfit cât au putut pentru școală și au ridicat cu multă trudă și jertfă zidurile, dar ajutorul făgăduit de liberali a rămas o simplă făgăduială de alegeri, căci nici statul și nici domnul ministru Anghelulescu — care este cel mai bogat om din România Mare — nu le-a dat nici un fel de ajutor. Bieții săteni au rămas cu zidurile goale, fără coperiș, fără ferestre, fără uși.

Acesta este cazul multor comune și este și cazul comunei Adrian.

Vina, însă, că lucrurile s'au petrecut așa cum le descriem mai sus, nu este a guvernului de azi, ci este numai și numai vina politiceii școlare a guvernului liberal și a oamenilor fără socoteală cari au făgăduit sătenilor marea cu sarea, iar la urmă le-au întors spatele și i-au lăsat în baltă, cu lucrul început și neterminat.

Și fiindcă astfel de cazuri sunt foarte multe în țară, orice om cu scaun la cap va înțelege, că guvernul Maniu n'a putut veni deodată în ajutorul tuturor comunelor, ci a trebuit să deie ajutoare, după putință, acolo unde a fost mai mare lipsa.

Avem cele mai bune nădejdi, că oamenii cari conduc azi treburile țării și viitorii consilieri județeni, precum și toți oamenii de bine vor lupta din toate puterile și se vor strădui să ajute și comuna Adrian, ca să-și poată termina odată frumoasa clădire școlară pentru care ei, sătenii, au jertfit deja chiar destul.

Ordinea în care vor avea loc alegerile comunale în plasa Reghin

9 Februarie în comunele: Apalină, Iernuțeni, Suseni, Lueriu.

10 Februarie în comunele: Gornești, Iara de Mureș, Periş.

11 Februarie în comunele: Petelea, Petrilaca, Teleac.

12 Februarie în comunele: Aluniș, Mureșmort, Porcești.

16 Februarie în comunele: Breaza, Filpișul mare, Sântu.

17 Februarie în comunele: Poarta, Onuca, Ercea.

18 Februarie în comunele: Chiherul de sus, Chiherul de jos, Urisiul de sus, Urisiul de jos.

19 Februarie în comunele: Dumbrava, Maiorești, Râpa de sus, Râpa de jos.

23 Februarie în comunele: Căcuciu, Sânmihaiu, Șerbeni, Comori, Hodac, Ibănești, Orșova.

24 Februarie în comunele: Ilioara, Mura mare, Mura mică, Pădureni, Snăger.

25 Februarie în comunele: Cașva, Glăjărie, Gurghiu, Adrian, Jabenita, Solovăstru.

26 Februarie în comunele: Brâncovenesti, Idicel, Sacal, Dedrad, Goreni, Deleni, Idiciul de sus, Idiciul de jos.

2 Martie în comunele: Toldal, Voivodeni, Deda, Morăreni, Petriș, Filea, Rușii-munți, Beica de jos, Beica de sus, Habic, Nadășa.

Știri

Dela judecătoria Reghin. Pe ziua de 1 Ianuarie a. c. dl judecător Purdel a fost numit judecător la Judecătoria Reghin, în locul rămas vacant prin plecarea dlui judecător Georgescu. Prin această numire Judecătoria din Reghin a câștigat o mare putere de muncă.

Alegerea dela Lugoș. Duminecă a avut loc alegerea unui senator al județului Severin în local defunctului Aurel Văleanu. Au fost doi candidați: *Dr. Gheorghe Dobrin*, național-țărănist, și *Gh. Iovin*, independent. Din totalul voturilor exprimate dl *Dr. Dobrin* a întrunit 20.083 voturi, iar dl *Iovin* 4300. A fost declarat ales dl *Dr. Dobrin*, național-țărănist. Această alegere este încă o dovadă clară, că partidul național-țărănesc se bucură de aceeași popularitate ca și în trecut.

Comisia interimară a orașului Reghin. În urma dizolvării tuturor consiliilor comunale în vederea alegerilor comunale, Ministerul de interne a numit pentru orașul Reghin următoarea comisie int.: *Dr. Alexandru Ceușianu*, președinte, *Dr. Alexandru Vertan*, *Emil Schuller*, *Dr. M. Mendel* și *Dr. Enea Popa*, membri.

Membri români ai comisiei interimare au fost desemnați de comitetul local al partidului național-țărănesc, iar cei minoritari au fost desemnați de organizațiile minoritare respective. Dacă va fi nevoie să stăruim asupra anumitor fapte în legătură cu numirea com. interimare, o vom face bucuros în alt număr al gazetei, pentruca să se vadă că nu se putea proceda decât așa cum s'a procedat.

Numire de prefect. Dl *Dr. Eugen Truția*, avocat în Reghin, a fost numit prefect al județului Târnava mare.

Licitație. Primăria orașului Reghin vinde, în ziua de 8 Februarie a. c., ora 10, prin licitație publică, 58 copaci din pădurea orașului.

Unificarea plășilor Reghin de sus, Reghin de jos și Gurghiu. Începând cu ziua de 1 Ianuarie a. c. plășile Reghin de sus, Reghin de jos și Gurghiu formează o singură plășă. Sediul plășii este în Reghin. Cu conducerea plășii a fost încredințat dl pretor *Dr. Pataky*, fostul pretor al plășii Reghin de jos.